מי שאמר פרק רביעי נזיר

לג א מיי' פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הל' ז ופ"ד מהל' תמורה הל"כ:
לד ב מיי' פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הל"ד:
לה ג מיי' שם הל"ט:
לו ד מיי' שם פ"ה הל"ח:

נוסחת הריב"ן

א) (וקמ"ל) ליתא בכ"י: ב) (אבל) ליתא בכ"י: ג) ומי: ד) ולא ולד: ה) ומי: ו) שהקדיש: ז) (אף) ליתא בכ"י: ח) תורת אשם פסול עלו. גלוין ע"פ: ט) ומ"ש בא גזבר: י) לשם עולה: כ) בדאמר כל הני ליתי וכו' כל"ל והשאר ליתא: ל) (במקבץ בהו: מ) גלוין ומי קשיא: נ) אשם הוא הוא קרב: ס) דלמ': ע) ומשני לר"ע וכו': פ) מדמ"ק: צ) וכן שאר מייתי:

מוסף רש"י

באשם דרועה. עד שיומם וימכר ויפלו דמיו לקין המזבח עולה בשר לשם ועורה לכהנים, זה מדרש דרש יהודע הכהן בשקלים ובתמורה (ב"ק קי:). **אשם שניתק לרעייה.** שמתו בעליו או נתכפרו בחטא, ומעות ואשם אין בחין נדבה, ומשנתכפרו בחטא אין מקרבה לזה, וגזי חטאת הילכתא גמירי לה דמתה, ובאשם גמירי הלכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה, ויפלו מעליו והשליכו לאפר לרעות שיסתאב ויפלו בו מום שיוכל לפדותו ולהוציאו למולין, וכל הרועים דמיהם נופלים לנדבה, ומה היא נדבה, שהם שופרות היו במקדש וכתוב עליהן נדבה ושם היו עומדין כל מוהר דמי חטאת ואשם ומביאין משם קין המזבח עולות, בשר לשם ועורות לכהנים, שזהו מדרשו של יהודע הכהן בתם' תמורה (כג:) וזה לא המתין עד שיומם ומשימקו לרעייה שחטו תמים, כשר לעולת קין המזבח הוא"ל ובוף סוף דמיו לכך היו עומדים (פסחים עג. וכעי"ז זבחים ה. ומנחות ד. ותמורה יח.).

פי' הרא"ש

למה לי קרא לחטאת ואשם למעוטי דאינן קרבין הא הלכתא גמירי לה דלמיתה אזלי: הלכתא גמירי לה כל שבחטאת מתה באשם רועה. תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה עולה אבל איהו גופא לא: אשם שניתק לרעיה שמסרו לרועה ואח"כ שחטו לשם עולה כשר. הלכה היא בנזיר כמו ז) אמר מר. ותו ליכא דמשמע דוקא בנזיר היא הלכה אבל לא בשאר חיובי קרבנות: והתניא ושאר חייבי קינין שבתורה כגון זב וזבה ויולדת:

ז) משמע דלפני רבינו לא היה הגירסא כגון' אמר מר הלכה היא.

ומי מקרא ה"א לא יקריבה חטאת ואשם אבל יקריבה עולה ושלמים אם ירצה קמ"ל הילכתא חטאת מתה ותמורת אשם קריבה עולה דוקא: **רבי** עקיבא אומר אין צריך הרי הוא אומר אשם הוא הוא קרב ואין תמורתו קריבה הא ל"ל קרא. וא"ת ליטני ליה דאיצטריך קרא למיקם עליה בעשה כדשני לעיל לרבי ישמעאל וי"ל דהוא לא משמע עשה [כ"כ] כמו רק דהוי מיעוטא וא"ת ומאי קאמר ר"ע לר' ישמעאל אינו צריך הא איצטריך שפיר קרא דר' ישמעאל לעשה דלא משמע מהוא וא"ל דר"ע מיטעא קטעי במילתיה דר' ישמעאל דס"ד דלית ליה לר' ישמעאל הילכתא דחמש חטאות ולא מייתי ר' ישמעאל קרא דרק לגמד לעשה אלא אמיעוטא שאינו קרב ומש"ה [אמר] אינו צריך הרי הוא [אומר וכו'] דמשמע שפיר מיעוטא דאינו קרב וא"ת ואכתי מאי קא"ל ר"ע אינו צריך [הא] ר"ע גופיה לא דרש הוא להאי דרשא אלא לכדרב הונא אמר רב ס"ל א"כ גם לר' ישמעאל איצטריך ליה לכדרב הונא ומאי קא"ל ר"ע דאינו צריך רק הא צריך וצריך כיון דהוא אתא לדרשא אחרינא כדרב הונא וי"ל דלמאי דפרישית אתי שפיר דר"ע טעה בדברי ר' ישמעאל וסבר דליה הילכתא דחמש חטאות ולא מייתי קרא דרק אלא למעוטי מהקרבה ולה"ק ולדידך דלית לך ההלכה ומצרכת רק לומר דלא קרב אינו צריך רק דשפיר מצי למידרש מהוא באשם גופיה בשלמא לדידי דלית לי הילכתא בחמש חטאות מתות ובאשם לא צריכא לי קרא דהוא למעוטי אשם מהקרבה דנפקא ליה מהילכתא דלא קרב אשם ודרשינן הוא לכדרב הונא וכי אתא קרא דרק לעשה אלא לדידך דלית לך הילכתא אלא דרשא מקרא דרק לאיסור הקרבה אינו צריך לרק דעוד שתדרוש משפט תמורת אשם מהוא הכתוב באשם גופיה יותר משתדרוש לכדרב הונא: **וכי אתא קרא לאשם שניתק לרעייה.** דקי"ל חטאת שמתו בעליה נתכפרו בעליה עברה שנתה תמות וכל שבחטאת מתה באשם רועה והיינו ניתק לרעייה שנתסר לרועה כגון אשם [שנאבד] ונתכפרו בעליו באחר ואחרי כן נמצא[1] רועה ב]דאיצטריך שיעבה עד שיסתאב ויבא בדמיו עולה [וקאמר] רב הונא דאם אחר שנתקו ונתנו למרעה הבהמות לקחו ושחטו [סתם][2] כשר והוי עולה כיון שלבסוף דמיו היו נופלין לעולה: **ניתק** אין לא ניתק **לא דאמר קרא הוא בהוייתו יהא.** והוייתו אשם ופסול פירוש מהוא משמע ג] מדלא קאי להכי אתא הוא לאשמעינן דבעי ניתוק וקשה להאי גירסא דלמה לי קרא דהוא הא הילכתא הוא דכל שבחטאת מתה דהיינו נתכפרו בעליה באשם רועה אלמא דבעי ניתוק ותו דבפ"ק דשבועות (דף יב.) ד] קאמר א"ה כי לא ניתק נמי ומשני גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אלמא דניתוק לא הוי אלא מדרבנן בעלמא והכא מפיק ליה מקרא דהוא ואתסם נמי קשה והא הלכה היא דבעי ניתוק ופי' ר"ת [דהילכתא] נישנית [כל שבחטאת מתה] באשם עולה בלא שום ניתוק והא דקאמר הש"ס באשם רועה משום דגזרו רבנן דבעי [רעייה] משום גזירה דלאחר כפרה אטו לפני כפרה והכא אומר ר"ת דלא גרסינן ניתק אין לא ניתק לא דודאי לא מקרא הוא דבעי ניתוק אלא רבנן גזרו דבעי ניתוק לרעייה כדמוכח בפ"ק דשבועות (שם) דקאמר גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה (דף עג: ושם.) אילכא למ"ד דרב הונא בעי עקירה ותני במילתיה דרב הונא שחטו לשם עולה כשר ה] וגרסינן מ"ט ולדידיה הכי פירושו מ"ט בעי עקירה שלריך שישחטנו לשם עולה בלא עקירה ותני במילתיה דרב הונא שחטו סתם כשר לעולה ולדידיה נמי גרסינן מ"ט והכי פירושא מ"ט לא בעי עקירה הואיל והיה שם אשם עליו דאי משום הילכתא דנישנית [דקרבן] עולה אימא דווקא ע"י עקירה ומשני (הוא) דאמר קרא הוא בהוייתו יהא שיהא לאחר כפרה עומד לעולה (והיה) אף לפני עקירה כמו שעתיד להיות כשיסתאב היינו עולה יהיה בלא שום עקירה בין[4] לפני בין לאחר ניתוק לרעייה לא בעי אלא מדרבנן בעלמא כדפרשינן[5]: **אמר** מר הלכה היא בנזיר. פירוש דסתומים יפלו לנדבה: ותו ליכא והתניא ושאר חייבי קינין שבתורה. כגון מצורע שמביא לטהרתו חטאת העוף ועולת העוף אם לא הוא והפרים מעות לקינו בעודו לא והעשיר: [רלה] בכולן להביא חטאת בהמה יביא. והעולה יביא מביתו ז] וה"ג ולריך לומר שבשעה שהפרים המעות תחילה אמר הרי אלו לנרעתו והיה בידו להביא בכולן פרישה אחת של חטאת או של עולה ולכן כשהעשיר יביא בהן בכולן נמי אותו[6] חטאת בהמה או עולת בהמה כדפ"ל אבל אמר לקרבנות נרעתו בשעת הפרשה מיד חל מקצת דמיו לחטאת ומקצת לעולה ולכשיעשיר לא יוכל להביא מכולן חטאת בהמה או עולת בהמה דלא אמרינן מפני שראוי להביא בכולן שלמים אלא היכא דאמר לנזירותו אבל אמר אלו לקרבנות נזירות אין בידו להביא בכולן שלמים ובפ' טרף בקלפי (יומא דף מא.) מוסיף[6] ומביא חובתו מדמי חטאתו ואין מוסיף[7] ה]עולתו משמע דאין יכול להביא מכולן חטאת מיירי דאמר [לקרבנות] נרעתו[8] ל"ל שהפרים מקצת לחטאת ומקצת לעולה. ע"כ הגה"ה:

מת

אבל וולדי קדשים. יעלו לבית הבחירה וימותו כדכתיב[3] תשא ובמלת: **קמ"ל.** ועשית עולותיך[4] דשרו להו לעולה [5]ושלמים: **אלא אי מהילכתא.** ולא קמ"ל מקרא ה"א הילכתא דלמיתה אזלה ולד חטאת **אשם הוא דאתא** [6]אשם נמי הילכתא [7]אבל ולד חטאת ותמורת אשם [8]אי מקריב להו קאי עלייהו בעשה דלאו הבא מכלל עשה עשה: **אשם שניתק לרעייה.** כגון תמורת אשם או שנתכפרו בעליו או שמתו וניתק לרעייה שלא וירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה [9] שהקדיש ושחטו לשם עולה: **כשר.** הואיל וסופו לכשיפול בו מום הוא נמכר ומביאין בדמיו עולת נדבה. וקמ"ל טעמא דניתק הא לא ניתק [10]אף אלא שחטו לשם עולה אלא ששחטו סתם אינו כשר: **דאמר קרא הוא[11] בהוייתו יהא.** הכל זמן שלא ניתק תורת אשם [12] מעליו פסול: ע"א **אשם שניתק.** כגון שהפרישו ואבד והפרים אחר תמתיו ואחר כך [13]נמצא ובא גזבר ואמר ינתק זה לרעייה ועבר ושחטו לשם עולה כשר לזרוק דמו לשם

שהפרישו

עולה ונעשותו כלל כעולה אפילו לכתחילה משום דזה זכר וקדשי קדשים וזה זכר וקדשי קדשים דבאשם ועולה ליכא נקבה אבל שאר קדשי קדשים ששחטן לשם עולה אסור לזרוק דמן לשם עולה ואינן כלל כעולה דכשרין הן כי שחטן לשם עולה אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה[12] אבל אין יוצאין מתורתן הראשונה אלא בחזקתן קיימו: **טעמא דניתק הא לא ניתק.** לא שרי לזרוק דמו ונעשותו כלל כעולה דאמר קרא הוא בהוייתו יהא אבל גבי שאר זבחים דלעולם אסור לנעשותן [13] עולה שאע"פ ששחטן לשם עולה [14]אסור לשנות ולזרוק דמן לשם עולה כדאמר במסכת זבחים (דף ג.) כל הני ליתי [ולינזול] הילכך לא איצטריך למיכתב [15]הוא בהוייתו יהא: ע"א **ניתק ושחטו לשם עולה כשר.** לזרוק דמו לשם עולה אבל לא ניתק פסול משום דלשם אשם לא מלי שריק ליה שהרי נתכפרו בעליו ולשם עולה לא דאמר קרא הוא בהוייתו יהא דכשם שקודם שנתכפרו אם שחטו לשם עולה אינו אלא לשם אשם הכי נמי כי נתכפרו הואיל ולא ניתק אכתי הוי בחזקת אשם ואינו זורק לשם עולה ולשם אשם נמי לא דהא נתכפרו אלא הדם יספך והבשר ישרף אבל שאר קדשים כגון פסח שזקוק לרעייה אפילו לא ניתק מפסח לשם שלמים כשר לזרוק דמו לשם שלמים ולהקטירו לשם שלמים. [16]ומי קשיא לר"ע נמי איכא למימר מי מהילכתא ה"א כו' דנימא נמי אשם הוא[17] [18]קרב ואין תמורתו קריבה [19]ולאו הבא מכלל עשה עשה [20]לר"ע ליכא למימר הכי דבשלמא לת"ק דקא יליף מועשית עולותיך דהא כתיב עשה בקרא ועשית להכי איכא למשמע [21] דקאי עליה בעשה אבל לר"ע ליכא למימר הכי דהא לא כתיב עשה בקרא ולא כתיב הוא קרב בקרא אלא הוא לחודא: **אמר מר הלכה היא בנזיר.** דאע"פ שדמי חטאת מעורבים בהן יפלו לנדבה: **ותו ליכא.** אלא בנזיר והאיכא הא דתניא: [22]**ושאר חייבי קינין שבתורה.** שהן בעולה ויורד:

שהפרישו

[1] [ב"ק קי: בכורות טז. תמורה יח.]. [2] תמורה יח. [3] זבחים ה: קיב. קנו: מנחות ד. פסחים עג., [4] [דברים יב], [5] [שם], [6] [שם], [7] [ויקרא ה], [8] [זבחים ב.], [9] [וע"ע תוס' פסחים עג. ד"ה אשם ותוס' שבועות יב. ד"ה אשם ותוס' זבחים ה: ד"ה הגה"ה ניתק ותוס' מנחות ד. ד"ה אשם שניתק יכו' בתמיכות ותוס' תמורה יח. ד"ה ניתק].

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אשם שניתק וכו' שהקדישו ושחטו כל"ל והה"א עם ד"ה כשר: (ב) ד"ה דאמר קרא כו' תורת אשם עליו ופסול וכו' ואינו כלל כעולה דאע"ג דכשרים הן כל"ל והה"א עם ד"ה טעמא דניתק וכו' לשם עולה בדאמרן הילכך לא איצטריך כל"ל ותינות כל הני ליתי מתתן: (ג) ד"ה ע"א ניתק וכו' אשם הוא הוא קרב וכו' דלא כתיב הוא:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) גמ' אלא אי מהילכתא וכו'. נ"ב עי' מ"מ: ב) תוס' ד"ה וכי אתא קרא וכו' נמלא רועה דאיצטריך. אלא דאיצטריך נמתק. ונ"ב כשר לעולה מדאיצטריך כל"ל מ"מ: ג) ד"ה ניתק כו' מדלא קאי לכהי. נ"ב עי' מ"מ: ד) בא"ד דבפ"ק דשבועות דף יב אמר גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ובפסחים פ' אלו דברים כשר דגרסינן כל"ל מ"מ: ה) בא"ד ומ"ר במילתיה דר"ש שחטו לשם עולה כשר דגרסינן כל"ל: ו) בא"ד הא הילכתא ה"ה אלא עקירה נמי כשר לעולה ולמ"ד כל"ל: ז) ר"ת אמר מר הלכה היא בנזיר וכו' וכ"נ. מי' וה"נ נמתק. ונ"ב הגה"ה כל"ל. מ"מ: ח) בא"ד ובפ' טרף בקלפי יכו' ואין מוסיף. מי' מוסיף בתולה נמתק. ונ"ב מביא מדמי עולתו:

הגהות התוספות

1. ל"ל נמתר לרועה. 2. מיהו בתם נראה מיותר ועי' בתוס' שבת מ"ז. 3. ל"ל הו"ל. 4. ל"ל ובין. 5. מיבעי מאתו נמתק. 6. ל"ל מיתא מוסיף כו'. 7. ל"ל ואין מוסיף ומביא חובתו מדמי עולתו. 8. ל"ל לקרבנות עומאתו.

שהפרישו מעות לקיניהם רצה להביא בהן חטאת בהמה יביא עולת בהמה יביא מת א)והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה תנא נזיר וחייבי קינין דדמו ליה ולאפוקי מהא ב)דתניא ג)מי שהיה מחוייב חטאת ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר הרי אלו לחובתי רצה להביא בהן חטאת בהמה לא יביא עולת בהמה לא יביא מת והיו לו מעות סתומים ילכו לים המלח אמר רב אשי הא דאמרת מפורשין לא לא תימא דאמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי ואלו לשלמי אלא אפי' אמר אלו לחטאתי ולעולתי ולשלמי מפורשין הן ואיכא דאמרי אמר רב אשי ד)לא תימא עד דאמר אלו לחטאתי ולעולתי ולשלמי אלא אפילו אמר אלו לחובתי הרי הן כמפורשין אמר רבא הא דאמרן מעות סתומין יפלו לנדבה אם נפלה דמי חטאת מביניהן הרי הן במפורשין

תניא

מת והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה. מע"פ שדמי חטאת מעורבין בהן: **תני** נזיר וכל דדמי ליה. י"מ דהלכה כך נשנית נזיר וכל דדמי ליה. ומ"ת במאי דמי לנזיר שמביאין[1] על דבר אחד שני קרבנות כמו נזיר על נזירותו ויולדת ומלורע שמביאים גם הם על ד"א ב' קרבנות: **ולאפוקי** מהאי תנא. כלומר ר' יוחנן דקאמר הלכה היא בנזיר דמשמע בנזיר ולא דבר אחר לאפוקי מהאי תנא דתניא מי שמחוייב חטאת שאכל חלב ואמר הרי עלי עולה דהיינו נדבה והרי הוא מחוייב חטאת ועולה א) [וחטאת] לא[2] [על] דבר אחד הן שהחטאת בא על החלב והעולה בנדר והפרים מעות ואמר (בשם)[3] כשהפרים אלו לחובתי ומשמע לכל מה שהיה חייב לפיכך אם רצה להביא בכולן חטאת בהמה לא יביא עולת בהמה ואין לו תקנה עד שיביא ב' בהמות ויאמר כל מה שיש במעות אלו לקדושת חטאת יחול על בהמה זו[4] וא"ע דמאי שנא לענין גבי הפרים מעות רצה להביא חטאת בהן יביא עולה ולא אמרינן דהפרשה היתה לשניהם דוקא אלא בידו להביא מכולן (אלא) או חטאת או עולה וכן לענין כי מפרים מעות לגזירותו אמר מפני שרחויין להביא בכולן שלמים ושמא י"ל כי אמר בלשון זה לחובתי משמע לכל מה שהוא חייב הילכך הפרשה היתה לשניהם ולא יוכל להביא בכולן אחד מהם אבל לגזירותו או לגרעתו משמע שפיר למקצת גזירותו או למקצת גרעתו ועוד יש לחלק היכא דהפרים לגזירותו או לגרעתו ב) וכל[5] קרבנות נזיר ויולדת וגרעת בני חד בקתא ג)(ולאה) לכך יכול להביא מתחילה מכל דמי הקן פרידה אחת או חטאת או עולה הילכך כשהעשיר מביא מכולן או חטאת או עולה אבל הכא דמחוייב חטאת מחלב שאכל ועולה נדורה לאו בני חד בקתא הוו וכשמפרים מעות ג) לשמם אין יכול להביא מכולן אחת מהן: **מת** והיו לו מעות סתומים ילכו לים המלח וכו'. דכיון דלא מייתי חטאת ועולה אחד מילתא לא גמירי בה הילכתא דיפלו לנדבה אלא כשהחטאת והעולה באין בשביל דבר א' אבל היכא שהחטאת באה על החלב והעולה נדורה לא גמירי בה דיפלו לנדבה: ולאפוקי מהאי תנא. פי' דלא דמי נזיר למלתיה דהאי תנא ולא פליג ר' יוחנן להאי תנא ולא האי תנא אר' יוחנן: **הא** דאמרת מפורשים לא. ששנינו במשניות דמי חטאת ילכו לים המלח וכו' ולא אמרי' יפלו כולן לנדבה לא תימא דוקא אלו לחטאתי[6] כגון שהפרים ג' לבורין כל אחד בפני עצמו אבל בגבור אחד נדבה אלא אפי' שהפרים בגבור אחד ואמר אלו יהא לחטאתי ולשלמי ולעולתי ולא הפרידם כלל מפורשין הן פי' מפורשים בתערובת ולא נישנית בהן הלכה דיימא כיון דדמי חטאת מעורבין בהם יפלו לנדבה אלא אדרבה כולן יכלו לים המלח ואלו היינו דין דמפורשין דמתניתין דקאמר דעולה תקרב עולה דהתם מבוררין הן מבוררין דמים הללו לחטאת והללו לשלמים כל אחד קרב כדינו ודמי חטאת לים המלח ולהאי לישנא כי גמירי דסתומים יפלו לנדבה היינו כי אמר אלו לחובתי: הגה"ה ים לתת טעם בדבר כשאמר לקרבנות גזירותי הוו סתומין גמורין שאין במשמעות לשונו חטאת יותר משאר קרבנות ד)דכמו שהחטאת באה לחובה כך עולה לחובה ולא לנדבה: הגה"ה מיכא דאמרי כי אמר לחובתי נמי כמפורשין בתערובת הן וילכו לים המלח דלחובתי משמע לכל חובתי בין לחטאת בין לעולה וסתומים דיפלו לנדבה ה) היינו כי אמר לקרבנות גזירותי שלא פירש חטאת בהן ומ"מ משמע נמי דלכל קרבנות קאמר ולא היה יכול להביא בכולן קרבן א' אבל אמר לגזירותי גרידא שלא הזכיר קרבנות יוכל להביא בכולן קרבן א' דלמקצת גזירותו משמע ואם מת הלכה[7] נתקבלה בנזיר יפלו לנדבה[8] שהרי יכול להביא בכולן עולה וקשה דא"כ כי אמר לחובתי דילכו לים המלח ואפי' בנזיר וא"כ מאי האי דקאמר לעיל ולאפוקי מהאי תנא כו' וכיון[8] דההוא תנא חייבי כגון דקאמר לחובתי ו)מהא מסייעא דילכו לים המלח והלא[9] גם בנזירות נמי כי אמר לחובתי אמרי' להאי לישנא דילכו לים המלח בשלמא לפי' ז' ר"ת ניחא אלא לפי' רש"י מאי מפקא וי"ל דסיפא דברייתא לעיל[10] מפקא דקתני מת והיו לו מעות סתומין שלא הזכיר עליהם לחובתי אלא אמר אלו יהיו לקרבנותי ילכו לים המלח דאי אריש דוקא קאי היכא דאמר לחובתי נימא מת ילכו לים המלח דמאי האי דקתני מת והיו לו מעות סתומין והא בריש נמי בסתומין קיימי אלא ודאי אתי למימר סתומים אחריני אלא הזכיר בריש דאמר לחובתי וסיפא אתי למימר דאפילו כי אמר לקרבנותי דילכו לים המלח וכה"ג כי אמר לקרבנות גזירותי יפלו לנדבה: **אמר רבא הא דאמרן סתומין יפלו לנדבה אם נפלה דמי חטאת מביניהם** [הוה] כמו שהפרים מן קצת הגבור ואמר אלו לחטאת והשאר לשאר גזירותי לעולה ולשלמים ומת הרי שאר המעות כמפורשין ואף שהן סתומים בהא לא אמרי' דיפלו כולן לנדבה אלא יביא חצין לעולה וחצין לשלמים ולא הלכה לא נשנית אלא כשדמי חטאת מעורבין בהן ומ"ת התינח לר' יוחנן דאמר הלכה בנזיר אומר[11] דכך נתקבלה ההלכה אלא ח)לר"ש בן לוי דדרים קרא דמותר נדר לנדבה אפילו אין דמי חטאת מעורבין בהן יפלו לנדבה דהאי נמי מותר נדר הוא דכל קרבנות נזיר בנדר הם באים וי"ל דסברא הוא להעמיד קרא כשדמי חטאת מעורבים בהן דוקא דהכי משכחת בעלמא דמותר חטאת בא לנדבה כדאמר בפ' ולד חטאת (תמורה דף כג:) ובזבחים בפרק טבול יום (דף קג.) זה מדרש דרש יהודע הכהן אשם הוא להכהן[12] אשם הוא לה' להביא כל דבר הבא ממותר אשם ט) ממותר חטאת יקח בהם בהמה והבשר לבעלים והעורות לכהנים ולפי שמצינו בעלמא דמותר חטאת בחין לנדבה סברא להעמיד זה הפסוק היכא שהפרים מעות ומדמי חטאת מעורבין בהן:

תניא

מסורת הש"ס

א) תוספ' פ"א דמעילה [ע"ש], ב) נ"א נמי, ג) ס"א וינהו,

נוסחת הריב"ן

א) אם מחייבי חטאת ועולה הן כגון מלורע שהביא חטאת בהמה ועולת בהמה אם רצה להוסיף עליהן ולהביא מהן חטאת יביא הפ"ד: ב) בכ"י כתוב כאן הל"ה ע"א שהוא לקמן אחר תיבות ילכו לים המלח: ג) עולת נדבה: ד) ובעולה בנ"א על מעשה אחד: ה) (שמא) ליתא בכ"י: ו) מחוייבת: ז) והיינו: ח) ר"ל סתומין דאמר יפלו לנדבה כגון שהפרשן מיחד שתם א"ד לא תימא: ט) אלא דאמר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שהפרישו וכו' ולהביא בהן חטאת: (ב) ד"ה ולאפוקי וכו' נדורה בפני עצמו כמפורש דמי והיינו לאפוקי מהאי תנא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הא דאמרת וכו' שהרי יכול להביא בכולן עולה. צריך למחוק המילות שהרי יכול להביא בכולן עולה דהמה ע"ש: תוס' ד"ה אמר רבא וכו'. ממותר חטאת יקח בהם בהמה והבשר לשם כל"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה ולאפוקי מהאי תנא וכו' והרי הוא מחוייב חטאת ועולה וחטאת. תי' וחטאת נמחק: ב) בא"ד וכל קרבנות נזיר ויולדת וגרעת בני חד בקתא. נ"ב עי' כתובות דף קג: ג) בא"ד וכשמפרים מעות לשמים כל"ל: ד) ד"ה הא דאמרת מפורשין לא וכו' הגה"ה יש לתת טעם בדבר וכו' דכמו שהחטאת באה לחובה כך עולה לחובה ולא לנדבה מן תי' דכמו עד לנדבה נמחקו. וי"ב אבל לחובתי משמע חטאת יותר משאר קרבנות שהחטאת באה לעולם חובה כל"ל מ"מ. ודברים אלו שיהיה לקמן אחר תי' הייגו כי אמר לקרבנות גזירותי. מ"מ: ה) בא"ד הייגו כי אמר לקרבנות גזירותי. נ"ב כאן שייכא הגה"ה דלעיל: ו) בא"ד וכיון דההוא תנא חייבי כגון דקאמר לחובתי מהא מסייעא. תיבות מהא מסייעא נמחקו וי"ב משו"ה תמיה. מ"מ: ז) בא"ד בשלמא לפי' רש"י ניחא אלא לפי' השני כל"ל. מ"מ: ח) ד"ה אמר רבא וכו' אלא לרשב"ל כל"ל: ט) בא"ד כל דבר הבא ממותר אשם ומותר כל"ל:

הגהות התוספות

1. נ"ל ומש לומר דדמי לנזיר שמביאין ב'. 2. נב"ל ולא. 3. נ"ל ואמר בשעה שהפרים. 4. נ"ל ומה שיש בהם קדוש בקדושת עולה יתחלל על בהמה זו ול"ע כו'. 5. נ"ל דכל. 6. נ"ל אלו לחטאתי ואלו לעולתי וכו' כגון שהפרים כו'. 7. נב"ל בלא הלכה. וע"ל בלא הלכה דנתקבלה. ועי' ב"ר. 8. נ"ל כיון. 9. נלע"ל דהלא. 10. תיבת לעיל נמחק. 11. נ"ל לפשר. 12. תיבת להכן נמחק.

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פ"ה מהל' פסולי מוקדשין הל"י ב:

לח ב מיי' שם הל' יג וע"ש בהשגות ובכ"מ:

לט ג מיי' פ"ט מהל' מזיקות הל"ד:

פי' הרא"ש

רצה להביא חטאת בהמה יביא וכו' [ולא] מבעיא שאם ירצה להביא בכל המעות חטאת העוף או עולת העוף [דמביא] דלשם עופות (לא) הופרשו אלא אפי' בהמה יכול להביא בהם אם העשיר: תנא נזיר וה"ה לחייבי קינין דדמי ליה שמחויבים חטאת ועולה כמו נזיר: ולאפוקי מהא דתניא מי שהיה מחויב חטאת שעבר על א' מכל חייבי כריתות שמביאין על שגגתן חטאת ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר אלו לחובתי משמע לכל מה שחייב והרי הוא מחוייב חטאת ועולה או דלמא לחובת חטאת קאמר או לחובת עולה קאמר או לשניהם קאמר. אינו יכול להביא בכולן חטאת ולא בכולן עולה אלא בחציין חטאת ובחציין עולה דמעורבי' הם דמי חטאת ודמי עולה. ואם רוצה להביא בהם חטאת יקח מעות אחרים ויאמר אם דמי חטאת הם הרי טוב. ואם דמי עולה הם הרי הם מחוללים על מעות הללו ויקח בראשון חטאת ובשניה עולה. וכן אם רצה להביא מהם עולה יעשה כך ואם רצה להביא בהם חטאת ועולה יביא ב' בהמות ויאמר מה שיש במעות הללו דמי חטאת יהיו מחוללים על בהמה. ודמי עולה על בהמה זו. ולא דמי להא דאמרי' לעיל רצה להביא חטאת בהמה יביא עולת העוף יביא דהתם בני חדא בקתא נינהו דשניהם על דבר א' באו. מת והיו לו מעות סתומים כלומר והניח מעות אלו סתומים ולא בירר אם לחטאת אם לעולה או לשניהם כדפרי' ילכו לים המלח דלא גמירי דיפלו לנדבה אלא היכא דבאין לחובת דבר אחר. ור"ת פי' ולאפוקי הא דתניא דהאי תנא פליג אמתני' ולית ליה ז) הילכך הוא כחייבי קינין: אלא אפי' אמר אלו לחטאתי לעולתי ולשלמי מפורשי' הן כיון דהזכיר שם קרבן דלא גמירי סתומים יפלו בנדבה אלא בסתומים לגמרי כגון דאמר אלו לחובתי או לקרבנותי אלא אפי' אמר אלו לחובתי מפורשים הם ולא מקרי סתומים אלא באלו לקרבנותי אבל לחובתי יש במשמע לשון חטאת דאינה באה כי אם חובה וכל היכא שנתפרשה החטאת לא גמירי: דאמר רבא אם נפלה דמי חטאת מביניהן כגון שאמר אלו לחטאתי:

ז) נלפה לע"ל ונית ליה הא דתניא בברייתא אלא הרי הוא כחייבי קינין:

תניא כוותיה דרבא אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי דמי חטאת ילכו לים המלח. [ונמתן] מיירי וכתוספ' (פ"ל דמעילה) גרסי' בהדיא ומת: **והשאר** חציו לעולה וחציו לשלמים. דולמי עומדין לשמיהם דכיון דאמר והשאר לשאר נזירותי הוי כאילו אמר לקרבנות נזירותי דאינו יכול [להביא מכל] המעות מ' מהן לו עולה לו ג' חטאת כדפרישית (לעיל עמוד ל' ד"ה ולמפוקי) [ואין לו תקנה עד] שיביא [ב'] בהמות ומחצל המעות עליהם ואומר בכל מקום שיש בהם דמי עולה יהיו מחוללים על בהמה ז' וכי גמירי דיפלו לנדבה היינו דוקא כשדמי חטאת מעורבים בהן: ומועלין בכולן. אם נשתמש[2] בדמי עולה שיש בהם מעילה ולאו דוקא בכולן דה"ה ברובן דל"מ (אי) לליכא בהן דמי עולה: ואין מועלין במקצתן. דשמא כל הנך מעות דשלמים ניתנו ובדמי שלמים אין מועלין מידי דהוה אשלמים מחיים: **והשאר יפלו לנדבה.** שהרי דמי חטאת מעורבין בהן והלכה היא בנזיר ולר"ש בן לקיש כדאית ליה ד'): ומועלין בכולן. בשביל דמי חטאת המעורבין בהן והן בני מעילה: ואין מועלים במקצתן. כי אותו מקצת לאוי לבוא כולו שלמים והקשה הר"ם [דלמה] לא ימעלו אפילו במקצת כיון דעופלין כולן לנדבה דהיינו עולת קין למזבח משתמש לה בדמי עולה ולריך לומר דעד שעת הקרבה שמקריבו לעולה לא נפק משם שלמים שהיו עליהם עד הנה:

אבל בהמה הרי היא כמפורשת. ולכאורה מיירי בבהמה דחזיא ליה לנזיר כמו בבשר שקריבה חטאת וכבש שקרב עולה ואיל שקרב שלמים וכמפורשין[3] דקאמר רב הונא הייטו שיקריב כל אחד קרבנו[4] כדייה וקמ"ל דרב הונא נהי דלא פירש זה לחטאת זה לעולה זה לשלמים מ"מ קריבי כל חד וחד כי דייה ולא גרלה דא"כ מאי קמ"ל רב הונא והא מתני' היא דמייתי בסמוך דשנ"ג אומר הביא ג' בהמות ולא פירש כו' ועוד דמסתמא מיירי רב הונא בהך מיעוטא דבהמה דממעט[5] נמי ממעות דהיינו נסכא וסולת קורות דלא חזי להקרבה לב"ג דמיירי בבהמה דלא חזיא לנזיר כגון ג' פרים או ג' שעירים דבנזיר איל וכבש וכבשה הוא דאיכא דקאמר רב הונא כמפורשת ר"ל כמפורש[6] בתערובת מאותן[6] כולן כמו שבמפורשין דלעיל ה'] גבי אלא אפילו לחטאתו ולעולתו ולשלמיו מפורשין הן דהוי פירושו מפורשים בתערובת דמיין[7] והוכיון לאיבוד וא"ת כיון דמיירי בבהמה דלא חזיא לנזיר בהקרבה כדפרישי' אלא כגון שלשה פרים או שלשה שעירים מה לי בעלי מומין מה לי בתמימים כי היכי דבעלי מומין חזיא קרבנו לעולה וחליין לשלמים דכיון דאמר אלו לחטאתי כמי שאבדו דמי וכמי שנפדלו דמי והשאר הוי להו כמפורשין: **ומועלין בכולן.** בכל השאר בשאר ים עולה ובעולה ליכא מעילה: **ואין מועלין במקצתן.** דליכא למימר של שלמים הן ובשלמים ליכא מעילה לפני זריקת דמים: **דמי עולה יביא בהן עולה והשאר יפלו לנדבה.** דכל היכא דמעורב חטאת ביניהן כשתומין דמי: **ומועלין בכולן.** משום דמי חטאת שביניהם. ואי קשיא והא אמרינן דמי חטאת לא נהנין ולא מועלין לא קשיא דהא דתני מתני' לא נהנין ולא מועלין בדמי חטאת משום דמתא ואין רשאין להקרבה אבל כי לא מת א] מועלין בדמים שהרי רשאים להקרבה: **ולא במקצתן.** [ג] [שמא] שלמים הן: **אבל בהמה הרי היא כמפורשת.** שאם מת והניח ג' בהמות הרי היא כמפורשת משום דאית ביה ה] היכר דהך דהויא נקבה לגורך חטאת והאי דהוי זכר עולה והאי דהוי איל בן ב' שנים לגורך שלמים וכיון דהויין להו כמפורשין חטאת תמות ו] ושלמים יקרבו כדברי מתני': **ל"ש אלא ז] בתמימים.** וכה"ג דפרשינן: **אבל בעלת מום.** ד] אם מת והניח ג' בהמות בעלי מומין כיון דלאו להקרבה קיימי אלא לדמיהן דשתמה דמיהם ה) לגורך דמים ו) הפרישו וכמעות שתומין דמיין ויפלו כולן לנדבה: **אבל נסכא.** אם הניח ג' חתיכות כסף הוו להו כמפורשין. הניח ג' חתיכות כסף כדי לקנות בחתיכה מהן חטאת ובחתיכה מהן עולה ובחתיכה מהן שלמים דמי חטאת יצאו ליש המלח: **ור"נ בר יצחק אמר אפילו נסכא.** כשתומין דמי האוזל ורחוויין לעשות מהן מעות אבל ג' סולת של קורות כמפורשין דמי חד לחטאת וחד לעולה וחד לשלמים ז): **מ"ט דרבנן.** דרב [נחמן וכב'] ח)(ט) יצחק דאמרי מעות הוו כשתומין ולא נסכא ולא סולת של קורות אי משום דמעות גמירי לה דהוו כשתומין אבל מידי אחרינא לא: **אלא מעתה ולא עופות.** מסתמא הוו להו כמפורשין: ט) **וא"ת ה"נ אלא מעתה אסדא אין הקינין מתפרשים כו' בלקיחה בעלים.** מן השוק שאם נאבל אחד מהם ב] אי פרח לאויר העולם קודם שעשית כהן יביא זוג לשני אלא י) ש"מ מדעופות הויין להו כשתומין וכדרב אסדא בהמה וסולת של קורות נמי הויין להו כשתומין:

תניא כוותיה דרבא אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי דמי חטאת יביא חציו לעולה וחציו לשלמים דכיון דאמר אלו לחטאתי כמי שאבדו דמי וכמי שנפדלו דמי והשאר הוי להו כמפורשין: ומועלין בכולן. בכל השאר בשאר ים עולה ובעולה ליכא מעילה: ואין מועלין במקצתן. דליכא למימר של שלמים הן ובשלמים ליכא מעילה לפני זריקת דמים: **דמי עולה יביא בהן עולה והשאר יפלו לנדבה.** דכל היכא דמעורב חטאת ביניהן כשתומין דמי: **ומועלין בכולן.** משום דמי חטאת שביניהם. ואי קשיא והא אמרינן דמי חטאת לא נהנין ולא מועלין לא קשיא דהא דתני מתני' לא נהנין ולא מועלין בדמי חטאת משום דמתא ואין רשאין להקרבה אבל כי לא מת א] מועלין בדמים שהרי רשאים להקרבה: **ולא במקצתן.** (ג) [שמא] שלמים הן: **אבל בהמה הרי היא כמפורשת.** שאם מת והניח ג' בהמות הרי היא כמפורשת משום דאית ביה ה) היכר דהך דהויא נקבה לגורך חטאת והאי דהוי זכר עולה והאי דהוי איל בן ב' שנים לגורך שלמים וכיון דהויין להו כמפורשין חטאת תמות ו) ושלמים יקרבו כדברי מתני': **ל"ש אלא ז) בתמימים.** וכה"ג דפרשינן: **אבל בעלת מום.** ד) אם מת והניח ג' בהמות בעלי מומין כיון דלאו להקרבה קיימי אלא לדמיהן דשתמה דמיהם ה) לגורך דמים ו) הפרישו וכמעות שתומין דמיין ויפלו כולן לנדבה: **אבל נסכא.** אם הניח ג' חתיכות כסף הוו להו כמפורשין. הניח ג' חתיכות כסף כדי לקנות בחתיכה מהן חטאת ובחתיכה מהן עולה ובחתיכה מהן שלמים דמי חטאת יצאו ליש המלח: **ור"נ בר יצחק אמר אפילו נסכא.** כשתומין דמי האוזל ורחוויין לעשות מהן מעות אבל ג' סולת של קורות כמפורשין דמי חד לחטאת וחד לעולה וחד לשלמים ז): **מ"ט דרבנן.** דרב [נחמן וכב'] ח)(ט) יצחק דאמרי מעות הוו כשתומין ולא נסכא ולא סולת של קורות אי משום דמעות גמירי לה דהוו כשתומין אבל מידי אחרינא לא: **אלא מעתה ולא עופות.** מסתמא הוו להו כמפורשין: ט) **וא"ת ה"נ אלא מעתה אסדא אין הקינין מתפרשים כו' בלקיחה בעלים.** מן השוק שאם נאבל אחד מהם ב] אי פרח לאויר העולם קודם שעשית כהן יביא זוג לשני אלא י) ש"מ מדעופות הויין להו כשתומין וכדרב אסדא בהמה וסולת של קורות נמי הויין להו כשתומין:

אבל בהמה הרי היא כמפורשת. ולכאורה מיירי בבהמה דחזיא ליה לנזיר כמו בבשר שקריבה חטאת וכבש שקרב עולה ואיל שקרב שלמים וכמפורשין[3] דקאמר רב הונא הייטו שיקריב כל אחד קרבנו[4] כדייה וקמ"ל דרב הונא נהי דלא פירש זה לחטאת זה לעולה זה לשלמים מ"מ קריבי כל חד וחד כי דייה ולא גרלה דא"כ מאי קמ"ל רב הונא והא מתני' היא דמייתי בסמוך דשנ"ג אומר הביא ג' בהמות ולא פירש כו' ועוד דמסתמא מיירי רב הונא בהך מיעוטא דבהמה דממעט[5] נמי ממעות דהיינו נסכא וסולת קורות דלא חזי להקרבה לב"ג דמיירי בבהמה דלא חזיא לנזיר כגון ג' פרים או ג' שעירים דבנזיר איל וכבש וכבשה הוא דאיכא דקאמר רב הונא כמפורשת ר"ל כמפורש[6] בתערובת מאותן[6] כולן כמו שבמפורשין דלעיל ה'] גבי אלא אפילו לחטאתו ולעולתו ולשלמיו מפורשין הן דהוי פירושו מפורשים בתערובת דמיין[7] והוכיון לאיבוד וא"ת כיון דמיירי בבהמה דלא חזיא לנזיר בהקרבה כדפרישי' אלא כגון שלשה פרים או שלשה שעירים מה לי בעלי מומין מה לי בתמימים כי היכי דבעלי מומין חזיא קרבנו לעולה וחליין לשלמים דכיון דאמר אלו לחטאתי כמי שאבדו דמי וכמי שנפדלו דמי והשאר הוי להו כמפורשין: ומועלין בכולן. בכל השאר בשאר ים עולה ובעולה ליכא מעילה: ואין מועלין במקצתן. דליכא למימר של שלמים הן ובשלמים ליכא מעילה לפני זריקת דמים: דמי עולה יביא בהן עולה והשאר יפלו לנדבה. דכל היכא דמעורב חטאת ביניהן כשתומין דמי: ומועלין בכולן. משום דמי חטאת שביניהם. ואי קשיא והא אמרינן דמי חטאת לא נהנין ולא מועלין לא קשיא דהא דתני מתני' לא נהנין ולא מועלין בדמי חטאת משום דמתא ואין רשאין להקרבה אבל כי לא מת א] מועלין בדמים שהרי רשאים להקרבה: **ולא במקצתן.** (ג) [שמא] שלמים הן: **אבל בהמה הרי היא כמפורשת.** שאם מת והניח ג' בהמות הרי היא כמפורשת משום דאית ביה ה) היכר דהך דהויא נקבה לגורך חטאת והאי דהוי זכר עולה והאי דהוי איל בן ב' שנים לגורך שלמים וכיון דהויין להו כמפורשין חטאת תמות ו) ושלמים יקרבו כדברי מתני': **ל"ש אלא ז) בתמימים.** וכה"ג דפרשינן: **אבל בעלת מום.** ד) אם מת והניח ג' בהמות בעלי מומין כיון דלאו להקרבה קיימי אלא לדמיהן דשתמה דמיהם ה) לגורך דמים ו) הפרישו וכמעות שתומין דמיין ויפלו כולן לנדבה: **אבל נסכא.** אם הניח ג' חתיכות כסף הוו להו כמפורשין. הניח ג' חתיכות כסף כדי לקנות בחתיכה מהן חטאת ובחתיכה מהן עולה ובחתיכה מהן שלמים דמי חטאת יצאו ליש המלח: **ור"נ בר יצחק אמר אפילו נסכא.** כשתומין דמי האוזל ורחוויין לעשות מהן מעות אבל ג' סולת של קורות כמפורשין דמי חד לחטאת וחד לעולה וחד לשלמים ז): **מ"ט דרבנן.** דרב [נחמן וכב'] ח)(ט) יצחק דאמרי מעות הוו כשתומין ולא נסכא ולא סולת של קורות אי משום דמעות גמירי לה דהוו כשתומין אבל מידי אחרינא לא: **אלא מעתה ולא עופות.** מסתמא הוו להו כמפורשין: ט) **וא"ת ה"נ אלא מעתה אסדא אין הקינין מתפרשות בלקיחה בעלים.** מן השוק שאם נאבל אחד מהם ב] אי פרח לאויר העולם קודם שעשית כהן יביא זוג לשני אלא י) ש"מ מדעופות הויין להו כשתומין וכדרב אסדא בהמה וסולת של קורות נמי הויין להו כשתומין:

אמרי' יקרבו עולות כדין שתומי' דאמרי' לעיל תנא נזיר וחייבי קינין דדמי ליה ואע"ג דאמרי' אין מקיצין בעופות היינו שלא יקחו עולת העוף משופר נדבה. אבל אם העוף קדוש כבר מקיצין בו והכי אמרי' פ' טרף בקלפי. אלא הא דאמר רב חסדא אין הקינין מתפרשות וכו'. ואמאי והא מעות גמירי ולא דבר אחר דכיון שהפרישו הבעלים ולא פירשו הכי כמפורש שנתערבו והיאך נתפרשו בעשיית הכהן אלא ש"מ כהן יכול לברום כדבתיב ולקח ועשה אלמא עופות כשתומים. וה"ה נמי בהמה ונסכא וסולת של קורות ואם מת אם הפר לה בעלה יפלו לנדבה. ולר"ל פרי' הכי כי היכי דאמר בבהמה ונסכא וסולת של קורות משום דרגיל לשהותם חיישי' שמא פירש. ה"נ במפרשי לחטאת אם לעולה מסתבר נמי לפרוש שמא פירש ואם מת יפותו ולא אמר יפלו לנדבה וכן כל קן סתום לא יוכל להתברר עוד. אלא הא דאמר רב חסדא אין הקינין וכו' כדפי'. אלא שמע מינה דלא חיישינן לשמא ביורר וכן נמי בבהמה ונסכא וסולת. ג) ולקשה אדפריך מדתנן לפרוך מכמה משניות דתנן בהן קן סתומה. אלמא דמתברר' אח"כ אע"פ שהפרשה סתומים וכ"ת כגון שהבעלים אומרים שלא בררו א"כ הא דרב

ג) מדנמי דרינו נגלה אלא הי' גורם מה דאיתא דגמר' הא דתמרי בהמה הרי היא כמפורשת אלא דלא כולן ליש המלח: ג) לכאורה ל"ל וכי מת אי הוי' לא אמרינן דיפלו המעות לנדבה אלא יכולו כולן ליש המלח: ג) נראה לל"ל דקשה אדפריך מדתנן ומדר"ח לפרוך מכמה:

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פ"ט מהל' מזיקות הל' ו ופ"ד מהל' מעילה הל' ג סמג עשין רי:

מא ב מיי' פ"ד מהל' מעילה סה ופ"ט מהל' מזיקות הל' ז:

מב ג ד מיי' פ"ט מהל' מזיקות הל"ה:

מג ה מיי' פ"ה מהל' פסולי מוקדשין הל' יא ופ"ח סה הל"ח:

מוסף רש"י

אין הקינין. של כל מחוסרי כפרה. מתפרשות. אחו עולה ואחו חטאת (ערובין לז. יומא מא.). **אלא אי בלקיחה בעלים.** שאמרו בשעת לקיחה זו לאו לוקח לעולה זו לחטאת (ערובין לז.). אם כשקנאן אמר זה לאו לוקח לעולה ולא זה לחטאת, שוב אין הכהן יכול לשנותן בעשייתן, ואם שינה פסול, ואם כשקנאן לא פירש, אע"פ שקרבו לשם שם נאחר מכן, אין שם חל עליהם ויכול הכהן לשנותן (יומא מא. וכעי"ז ברכות כח.). **אי בעשיית כהן.** אבל אם לקחום סתם ואחר כך קרא עליהן שם אין השם חל עליהן ויכול הכהן לשנותם (ערובין לז.). שאם לא הפרישום הבעלים בשעת לקיחה יכול הכהן לעשות אחד שילכה עולה ואחד חטאת, ואף על גב דהפרישום הין לקיחה לעשייה לא קנאו השם ויכול הכהן לשנותן ולעשות את החטאת עולה (ברכות כח.).

פי' הרא"ש

והשאר לשאר נזירותי. דמי חטאת ילכו לים המלח. ובמתא איירי ובתוס' תני בהדיא ומת: ומועלין בכולן ואין מועלין במקצתן. לי נראה לאו דוקא בכולן אלא ברובן: והשאר לנדבה. דדמי חטאת מעורבין בהן: ומועלין בכולן. משום דמי חטאת ואין מועלין במקצתן דאין מעילה בדמי שלמים: לא שנו אלא מעות. הא דאמר ר"י הלכה הוא בנזי' דיפלו לנדבה היינו דוקא במעות או בדבר העומד לימכר לאלתר במעות אבל בהמה לא. שאם הפרישה בהמה בין א' בין ג' ואמר אלו לקרבנות נזירותי לא אמרי' אם מת או אבד דיפלו לנדבה. אלא הוי בחטאת מפורשת שנתערבה בעולה ושלמי' דימותו ואם דמים ילכו לים המלח. דלא נתקבל הלכה אלא למעות [אן] בדבר העומד לימכר לאלתר במעות. לא שנו אלא תמימה לא שנו דבהמה ה). הוי' כמפורשת אלא תמימה לא מיירי בבהמות הראויות לקרבנות נזיר כגון כבש וכבשה ואיל. דא"כ היכי כעי רב שימי בר אשי לפלוגי בהא ולמימר דבהמה לא הוי' כמפורשת דהא מילתא דפשיטא היא. דא"א להיות בהם תערובת דכבשה על כרחיך חטאת היה וכבש עולה ואיל שלמים כדקאמר רשב"ג בסמוך הפרש ג' בהמות ולא פירש הראוי לחטאת תקרב חטאת. אלא מיירי בבהמה שאינה ראויה לקרבנות נזיר כגון ג' פרים או פר א' דכיון שאינה עומדת לימכר לאלתר שצריך לרעות עד שתסתאב כדבון דר"ש דאמרי' בפ' ואלו קדשים המפרש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב וכו' ר"ש אומר דתמכר בלא מום לא הוי כמעות והוי כמפורש' שנתערבה וכי מת או הפר ג) לא תמות. אבל בעלת מום הוי' כמעות משום דעומדת לימכר מיד. והאי טעמא שייך לר"ד דאית ליה הלכה היא בנזיר דאומר דוקא במעות נתקבלה ההלכה או בדבר העומד לימכר לאלתר במעות. ולר"ל דיליף לה מקרא איכא לפרושי בה טעמא דתרישי' שמא באריכות הזמן פירש אלו דמים לחטאת. וא"א שיקריבו מהם עולה הלכך ילכו לים המלח: אבל נסכא לא. לא הויא כסתומה לפי שאין מוכרים אותה במעות אלא לוקחים ממנה בהמה לפי [שאין] שומתה ידועה ולא דמיה למעות. ולר"ל אינה נמכרת מיד עד שיחקרו לידע שומתה ואיכא למיחש שמא פי' מחצית' או שלישיתה לדמי חטאת: אפי' נסכא הוה כמעות משום דמוכרי' אותה לאלתר במעות או משום דהיא עצמה כשיון שקונין בה ולר"ל נמי אין צריך שהות בכשיהה אבל סואר של קורות לא קבוצת קורות שקנה קורות לבנין ונמלך למוכרן אינו מוכרן לאלתר עד שיזדמן לו אדם שצריך לבנות ויקנם ביוקר או יחליפו לו בדבר אחר: מאי טעמא דרבנן הנהו אמוראי דאמרי מעות ולא בהמה ולא נסכא ולא סואר של קורות א"כ מעות גמירי ולא דבר אחר אלא מעתה מעות ולא עופות כלומר המפרש קן לחובתו ולא פירש איזו לעולה ואיזו לחטאת כדא' לעיל כי שהיה

מסורת הש"ס

ה) תוספתא פ"ח דמעילה ע"ש, ב) כריתות כח. עירובין לז. יומא מא., ג) ל"ל נדמי. יעב"ץ, ד) כפ"ח: וילנו. ס) ל"ל לגרגר"ש,

נוסחת הריב"ן

ה) היכילה: ב) ועולה ושלמים: ג) תמימה: ד) אבל אם: ה) לגורך: ו) הפריסן: ז) ודמי חטאת יצאו ליש המלח: ח) וכב נמתן כר ילקח: ט) (וכ"ת ה"ג) ליתא בכ"י: י) אלא לאו:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ולא בתקלמן שהרי דמי שלמים ביניהן ואיכא למימר שלמים הן הס"ד ומת"כ מ"ש אבל וכו' יקרבו כדתני מתנימין: (ב) ד"ה מ"ע דרבנן דרב נחמן וכ' נחמן בר יצחק דאמרי:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ומשאר יפלו לנדבה ומועלין בכן אל"ה כו' בל"ל וכ"ה בתוספתא (וכעיקמיים ל"ג. וכקוטיים הכ"מ בתוס'):

הגהות מהר"ב רגשבורג

[א] רש"י ד"ה ומועלין בכולן וכו' מועלין בדמים. נ"ב ל"ל ה"ה הכא אע"ג דמת הוי כלא מת שהרי לאוי להקרבה דיפלו לנדבה. מ"מ: ב) ד"ה וכ"ת וכו' אשם נאבל מ' מהם. נ"ב ר"ל גבי שתומה דיש הכי יעי' לעיל דף יב. מ"מ: ג) תוס' ד"ה והשאר וכו' אי עולה אי חטאת. מי' חטאת נמתק וכ"ג שלמים: ד) תוס' ד"ה והשאר וכו' כדאית ליה מקרא בל"ל: ה) תוס' ד"ה אבל וכו' כמו שבמפורשין לעיל נ"ב עמוד מ' בד"ה מפורשין כו' בל"ל. מ"מ: ו) בא"ד דמתי שנא תמימים להכא והכתו. מי' והכתו נמתק. וכ"ג ונקינה: ז) בא"ד מיד בשיקנה הקרבנות עלמן בל"ל:

הגהות התוספות

1. ל"ל דתמי שלמים בכל מקום שהם יהו מחוללים על בהמה דנשתמש ואיכא אם נמתק. 2. ל"ל דמתמי שאינם אם נמתק. 3. נדל"ל דכמפורשים. 4. ל"ל מקרבנותיו. 5. ל"ל כמו מיעוטא דממעטי. 6. מיהם מאותן נמתק. 7. ל"ל דממים. 8. בס"ח דתמימה. 9. ל"ל דאיכא נמי. ואיכא ה"ג נמתק. 10. ל"ל מפורשין. 11. ל"ל לקנות. 12. ל"ל אבל נסכא לא כו' אבל סואר של קורות לא העומד לנבוח. 13. ל"ל בבהמה. 14. נדל"ל לכן נלאה הי"ל יש לפרש. 15. ל"ל בחייבי קינין. 16. ל"ל דגם. 17. ל"ל שיין. 18. נדל"ל וגם לענין זה.

פי' הרא"ש (המשך)

מחייבי חטאת ואמר הרי עלי עולה והפרש מעות ואמר אלו לחובתי רצה להביא בהם חטאת לא יביא עולה לא יביא משום דחשבינן להו כמפורש ואין ידוע למה הכא נמי כיון דחשביתו לכל דבר מפורש חוץ ממעות. א"כ כשהפרש קן לחובתו הוי כמפורש. ואין הדבר ידוע ולא יוכלו הבעלים או הכהן לברום שמא ישנה מעולה לחטאת ואם מת ימותו ולא

דחשיב בהמה כמפורש בתערובת אילו[1] נתן דעתו על אחת מהן חטאת וכן[2] גבי עופות נמי ליחוס לכך אם לא פירש בשעת לקיחה שמא נתן דעתו בין לקיחה להקרבה נדר[3] בלבו חד לחטאת וחד לעולה ולא יוכל הכהן להקריב אותה איזה שירצה לחטאת ואיזה שירצה לעולה:

כ) **ורבי תימא** ה"נ **והא"ר חסדא** כו'. וא"ת [ומאי] פריך והלא א] דאמרת[4] מעות ולא בהמה היינו משום דאיכא שהייה משום דבעו מוס כדפריש"ת אבל הני עופות אזו להקרבה ואין צריך שהייה ולכך אין לחוש שמא נתן דעתו לפרש בלבו האי לחטאת והאי לעולה דליהוו כמפורשין וי"ל (דנהי) דכיון[5] דלא פירשו הבעלים בשעת לקיחה שוב אין בידם להפרישׁ דהא בעו להפרש בעשיית כהן ועשיית כהן אינו ביד הבעלים הילכך איכא למימר דאחר לקיחה אולי נתן לבו לפרש בתערובת וא"ת הא אין מועיל פירוש הבעלים אחר הלקיחה וי"ל דאין מועיל פירוש הבעלים אחר לקיחה לגרר מי

אמר ליה וליטעמיך הא ב) דתנן רשב"ג אומר הביא שלש בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים אמאי הא אמרת בהמה לאו כמפורשת דמיא אמר ליה התם [1]ולקח [2]ועשה אמר רחמנא אי בלקיחת בעלים אי בעשיית כהן הכא נמי מי

ג"ל וליטעמיך הא דתנן רבן שמעון בן גמליאל אומר כו'. לימא נמי התם דכמתומין דמו דהא אמרת בהמה נקבא וסומר של קורות נאו כמפורשין דמו: **אמר ליה.** לעולם אימא לך דמעות ולא נקבא מעות ולא סומר והא דאמרת מעות ולא עופות התם לא אפשר דליהוו כמפורשין דהא כתיב בהו ב) ולקח ועשה דגלי לן רחמנא דלא ליהוו מפורשין אלא אי בעשיית כהן אי בלקיחת בעלים והא נמי דמותנינן לך מבהמה התם נמי לא אפשר (ב) דכמתומין דמו דמיגכרא מילתא דכמפורשין דמו: מי

מ"מ מהני פירש בתערובת ואיכא למימר דשמא נתן בדעתו לפרש אחר הלקיחה אלי לחטאת והאי לעולה דהוי בתערובת ומעתה לא יוכל הכהן להקריבם כרצונו איזה שירצה חטאת ואיזה שירצה עולה ולהכי פריך וכי תימא אין ה"ל והא"ר חסדא כו' אלא בעשיית הכהן כלומר הא בעשיית כהן מיפרש בתערובת ואיכא למימר דשמא נתן בדעתו לפרש בלקיחה בעלים אם לא פירשו בלקיחה בעלים אם נתנו דעתם על הגזלות מעולם איזה לעולה ואיזה לחטאת דאם אינו שואל את פיהם שמא יעשה איכא מתנית דעת הבעלים אלא ודאי מדקאמר רב חסדא דבעשיית הכהן מתפרשות ס"מ דאין לנו לחוש שנתנו הבעלים עיניהם עליהם מעולם או אפי' נתנו עיניהם עליהם אותה נתינה לא מעלה ולא מורדת כיון שלא הוליא הפירוש בפיו להדיא וה"ה לבהמה וסומר של קורות שיהיו כמתומין גמורים למילתייהו שיפלו לנדבה ולא נימא מעות דוקא כי היכי דעופות הוו כמתומין למילתייהו שהכהן עושה איזה שירצה לחטאת וא"כ[7] לא פירשום כלל ולעולם אימא לך דהיכא דלא הניחום לבסוף להכן דהוו כמפורשים בתערובת כמו נקבא וסומר של קורות [ומאי] פריך וע"ק היאך יועיל [פרישת] הבעלים בתערובת אחר הלקיחה דחיישינן אולי נתן בדעתו לפרש ששוב לא יוכל הכהן לשנותם יותר מאילו אמר בהדיא זה חטאת וזה עולה דאינו מועיל אחר הלקיחה כדאמר או בלקיחת בעלים או בעשיית הכהן כל"ל להר"ס דפריך אהא דאמר לעיל מעות ולא בהמה פי' משום דאיכא שהייה ושמא נתן בדעתו לפרש בתערובת בימי השהייה דהיינו בימים שבין שעת הפרשה לשעת הקרבה ואפי' ג] בתערובת כשמזכיר בפירוש איזו לחטאת ואיזו לעולה דלהני פירושו לקבוע זה לחטאת וזה לעולה פריך[8] והא"ל חסדא כו' אלמא לא מהני פירוש הבעלים בין הלקיחה דהיינו הפרשה ובין שעת הקרבה גבי קיינן ומסתמא ה"ה גבי שאר קרבנות ע"כ פי' הר"ס וקשה דהא דקאמר רב חסדא אין הקיינן מתפרשות משמע דוקא קיינן מדלא קאמר אין הקרבנות ועוד אפי' אמ"ל דילף שאר קרבנות מקיינן מ"מ אין סברא הוא[9] לדמות לקיינן אלא קרבן דחזי להקרבה הן עצמן דומיא דקיינן אבל נקבא וסומר קורות לא וכן פרים ושעירים לגבי מזיר דלא חזו להקרבה גופייהו ליכא למילף להו מקיינן ועוד מה לו להמריך בלשונו כ"כ דקאמר מאי טעמייהו דרבנן דקאמרי מעות ולא בהמה וכו' לעיל לאלתר ה"ל לאקשויי מרב הונא דאמר אבל בהמה הרי היא כמפורשת אינו והא"ר חסדא ולאוכוחי דלא מהני [פרישת] הבעלים בינו ובינו[10] לפי שיטת הר"ס וגם הלשון קשה[11] דמסיק ואמר והא מעות גמירי לפירושו[12] ועוד קשה לאותו טעם שפירשו התוס' דהא דאמר מעות ולא בהמה ולא נקבא דכיון דאיכא שהייה חיישינן שמא נתן לבו לפרש בתערובת באותו הזמן והשיהוי וזהו דוחק גדול שטעם זה אינו רמוז כלל בספר לכך נראה בסוגיא[13] לפרש הסוגיא כפי' הקונטרס דהא דקאמר מעות ולא בהמה ולא נקבא וכו' ד] מ"מ[14] משום שהייה הוא ומיהו אין הטעם משום משמש [כי פירש] בתערובת בלבו אלא משום דאין לך אלא בלשון[15] ההלכה שנאנית מעות סתומים יפלו לנדבה בלשון המשנה ועל זה קאמר דוקא מעות גמירי ולא בהמה פי' ולא בהמה תמימה דלא חזיא לזיר להקרבה כגון פרים או שעירים וכן נקבא וסומר קורות והיא היא דרבותא[16] משמיענו אותנו הכי אמוראי אלא תאמר דלא חזי להקרבה דומיא דמעות כמו נקבא וסומר קורות ופרים לגבי מזיר זה אין לך לומר דדוקא מעות גמירי (תימה) שמופלין לנדבה הילכך אין לך אלא ההלכה ומיהו בהמה בעלת מום בכלל מעות היא כיון דחזי לדמי לאלתר כמו מעות ואפי' נשנית הלכה בהדיא מעות בהמה בעלת מום בכלל כיון דדמיא למעות לגמרי ה] (דדמי למעות לאלתר) הך לדחזיא[17] לדמי לאלתר וכה"ג אמרי' לעיל תנא בזיר כל מילי דדמי ליה אבל נקבא וסומר קורות דלא חזי לדמי לאלתר כדפירש ג) בפרק ראשון אותו ואלי נתמעט מכלל הלכה שנאנית מעות והשתא פריך דקאמר מאי טעמא דרבנן דאמרי מעות ולא בהמה וכו' אלא מעתה דקאמר מעות דוקא גמירי מעות ולא עופות בתמיה פי' אם אחד מחייבי קיינן או מזיר טמא שהפרים תורין ובני יונה סתומין שלא פירש בשעת לקיחה ומת ה"ג דלא יפלו לנדבה ולא נחשיבם כמעות סתומין וכ"ת אין ה"ג והא [אמר] רב חסדא כו' פי' הניחא דלא פירשום הבעלים בשעת לקיחה דאין מתפרשות אלא בעשיית הכהן כלומר דאין פירוש אלא יש להם דין סתומים לכל מילי בין לענין שכהן יעשה איזה שירצה עולה ובין לענין שיפלו לנדבה במעות סתומין אם מתו הבעלים קודם הקרבה כך יש לפרש הקושיא דפריך לדרב[18] חסדא לפי' הקונטרס ולא מעשיית הכהן קפריך כמו לפי' ראשון דלא היה מקשה[19] אלא כדפריש"ת דמשמע ליה דאם לא נתפרשו בלקיחה תו לא חשיב כמפורשין אלא כסתומין לכל מילי ואף לענין זה הוו כסתומין דיפלו לנדבה וא"ת ואכתי ומאי[20] פריך מרב חסדא לפי' זה ודילמא רב חסדא לא אירי אלא לענין זה שלא יוכלו הבעלים לפרש אחר הלקיחה איזה לחטאת ואיזה לעולה [ולא] אירי לענין שיפלו לנדבה כלל וי"ל דמשמע ליה לכל מילי קאמר דהוו כסתומין ועוד דא"כ הוה ליה למימר אין הקיינן נקבעות דהוי משמע דדוקא לענין קביעות קאמר איזו לחטאת ואיזו לעולה לענין קביעות הבעלים[21] אאם לא קבעוהו בשעת לקיחה שוב אינו יכול לקבעו שגם בעלמא רגיל להזכיר לשון קביעות לגבי קרבנות מדקאמר[22] מתפרשות משמע על כל מילי קאמר אין להם דין פירוש אלא דין סתומין בין לענין דחשיבי[23] כסתומין ליפול לנדבה והשתא הוי הלשון שפיר דמסיק והא מעות גמירי אלא על כרחך לאו דוקא מעות דה"ה עופות וה"ה דלאו דוקא מעות אלא אפילו בהמה ונקבא וסומר קורות ומ"ת לפי' הקונטרס דמפרש הא דפריך מעות ולא עופות בעי למימר המקשה דעופות סתומים יפלו לנדבה והא אמרי' פ"ק דשבועות (דף יב:) דאין מקילין המזבח בעולת העוף וי"ל דה"מ במותר נסכים ושאר מותרות פי' שאם נשתיירו מעות שבאותם מעות אינו יכול לקנות עופות לקרן המזבח אבל אם העופות עצמן נשתיירו כמו שמתו הבעלים קודם הקרבת הנסים עופות[24] מקילין שפיר לגבי המזבח א"נ המקשה דהכא לא ס"ל ההיא דשבועות ששם היא מימרא דאמורא: **וליטעמיך הא** דתנן רבן שמעון בן גמליאל **אומר הביא שלש בהמות ולא פירש הראוי לחטאת.** כגון בנקבה תקריב חטאת הראויה לעולה כגון בנקבה עולה הראוי לשלמים[25] לשלמים: **ואמאי** האמרת [בהמה] לאו כמפורשת דמיא. כלומר לפי מאי דבעי לאוכוחי מרב חסדא דעופות כסתומין הם וה"נ בהמה [נימא] כסתומין דמיא ולא כמפורשין וא"כ יקשה לך אמאי חשיב להו רשב"ג כמפורשין וא"ת ומי דמי והא בהמה דלעיל דחשיב כסתומים מיירי כגון דהוו ג' פרים והנהו ודאי הוו כסתומים אבל אלו בהמות דמיירי כאן רשב"ג מיירי בבהמה דחזו לזיר ולכך חשבינן להו כמפורשין וי"ל דהכי פירושו אי אמרת בשלמא דקאמר רב הונא בבהמות דהיינו ג' פרים חשיבי קצת כמפורשין וללכ הפחות כמפורשין בתערובת הכא דרשב"ג ניחא דחושב ג' בהמות הראויים לזיר כמפורשין לגמרי כאילו פירש בפיו זו לחטאת וזו לעולה וזו לשלמים אלא אי אמרת הג' פרים כסתומין דמיין לגמרי ה"נ מחמת שהן ראוין לזיר לא הוה לן ו] למיחשב[26] ד)(גיגייהו) לגמרי כמפורשין וא"ת ואכתי מאי [פריך דילמא] רשב"ג חייבי כשחזר ופירש הזיר בפירוש בשעת הקרבה אי לחטאת ואי לעולה ואי לשלמים וי"ל דחדא[27] ליתנא לא משמע הכי דקתני הניא ג' בהמות ולא פירש וכו' ומשמע ליה הראוי לעולה תקרב לעולה ומעכשיו[28] אף קודם הקרבה יש

עליה

1. ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד לחטאת והכפר עליה הכהן וטהרה: ויקרא יב ח

2. ועשה אתם הכהן אחד חטאת והאחד עלה וכפר עליו הכהן לפני יי׳ ממזבחו: ויקרא טו טו

פי' הרא"ש

חסדא נמי נוקי הכי: ועוד היאך ניחוש שמא ביררן כיון שהוא עצמו מביאן להכן ולא א"ל זו חטאת וזו עולה. וי"ל דדעת המקשה דאין שום דבר מחפרש אלא בשעת הפרשה או בשעת עשיה ולא בנתיים. והכי פריך אלא מעתה ולא עופות אם הפריש עופות סתומים ומת נמי חיישת שמא אח"כ ביררן וימותו והא אמר רב חסדא וכו' אלמא דאין דבר מתפרש אלא או בשעת הפרשה או בשעת עשיה. וכן בהמה ונסכא וסואר נמי אין מועיל בירור אחר שהקדישו. וכן משמע בפ' טרף בקלפי דלאו דוקא בעופות קא' רב חסדא אלא בכל קרבנות. ובקונר הוה מצי למיפרך למאי דקאמר דחייש בבהמה ונסכא שמא ביורר אח"כ והא אמ' ר"ח וכו' אלא דניחא ליה למיפרך מעופות אעופות: א"ל רב פפא לשימי ולטעמיך דמותבת לי דבהמה ועופות הוו סתומים כמו מעות הא דתנן הביא ג' בהמות כבשה וכבש ואיל ולא פירש אלא אמר אלו לקרבנות נזירותי: הראוין לחטאת כבשה. לעולה כבש ואיל לשלמים ואמאי והא אמרי' בהמה לאו כמפורשת דמי' וכיון שלא פירש חטאת ועולה ושלמים היאך קריבין בלא קריאת שם. אלא ודאי כמופרש דמי כאילו פירש חטאת עולה ושלמים ונקבעת כל א' לשם מה שהיא ראויה. ולאידך פי' הכי קא"ל ולטעמיך דאמרת דאין ברירה מועלת אלא בשעת הפרשה או בשעת עשיה. הא תני רשב"ג דאם לקח סתם ולא פירש דהכהן מקריב הראוי לחטאת חטאת. וא"צ לפרש מדקאמר הראוי לחטאת חטאת משמע שבסתם הוא מקריב וא"צ לקרוא לו שם אלא דסמכי' אהא שהבעלים קראו להם שמות אחר ההפרשה. א"ל ולקח ועשה אמר רחמנא. כלומר אותיבית לך מעופות שכל א' מהם ראוי לחטאת או לעולה ואפ"ה אמר רחמנא ולקח ועשה שאם לא בררו הבעלים בשעת לקיחה יכול הכהן לברר בשעת עשיה אלמא הוו כסתומים אבל לא אוהבת לי מידי מבהמה דאע"פ שלא פירש ע"כ כל אחד ואחד נקבעת לפי מה שהיה ראויה דמי מצי למימר הך דחטאת תקרב עולה

נוסחת הריב"ן

ה) ולקחה:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אמר ליה וכו' לא אפשר למימר דכמתומין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה וכ"ת וכו' וא"ת מאי פריך והלא הא דאמרת וכו' כל"ל: ב] בא"ד וברור הבעלים בשעת הלקיחה ואימא. מיהא ואימא נמתק וכ"ל ואמאי שמא כל"ל. ג"ל: ג] בא"ד ואפי' בתערובת כשמזכיר וכו'. מיהא בתערובת נמתק: ד] בא"ד ולא נקבא וכו' מאי טעמא. מיהא מאי נמתק וכ"ב נמי טעמא: ה] בא"ד כיון דדמיא למעות לגמרי דדמי למעות לאלתר הך לדחזיא. מיהא דדמי הך לדחזיא נמתק וכ"ב מהא דדמי [דמה] ומהא הך לדחזיא [והך חזיא]: ו] ד"ה ואמאי כו' הוה לן למחשב ביניייהו מיהא למחשב ביניייהו נמתקו ול"ל למחשביגו:

הגהות התוספות

1. ל"ל אולי. 2. ל"ל ג"כ. 3. ל"ל ונמר. ומיהא לנדר נמתק. 4. נס"ל דאמר. 5. ל"ל דה"כ כיון. 6. ל"ל ואמאי, נימא שמא היה דעתם כו'. 7. נדל"ל וע"כ. 8. לשון התוס' חסר וכל"ל דלהני פירושו לקבוע זה לחטאת וזה לעולה אפילו אחר לקיחת הבעלים. כי היכי דחיישת שמא נתן לבו לפרשם בתערובת לאחר לקיחת בעלים בבהמה ה"ל ניחוס בעופות, שאין סברא למקשה לחלק בין בהמה לעופות. וכ"ת ה"ל דמהני פירוש הבעלים לאחר לקיחה, ועלה פריך והאמר רב חסדא כו'. 9. מיהא הוא נמתק. 10. ל"ל בינו ובינו. 11. ל"ל קשה לפירושו. 12. מיהא לפירושו נמתק. 13. מיהא בסוגיא נמתק. 14. מיהא מ"מ נמתק וכ"ל הא' טעמא. 15. ל"ל כלשון. 16. ל"ל והא' רבותא. 17. נס"ל דחזיא, ומיהא הך נמתק. 18. ל"ל מדרב. 19. מיהא דלא היה מקשה נמתק. 20. ל"ל מאי. 21. מיהא לענין קביעות הבעלים נמתק. 22. ל"ל ומדקאמר. 23. ל"ל בין לענין קביעות בין לענין דחשיבי. 24. ל"ל בהגר עופות. 25. מיהא הראוי נמתק וכ"ל תקרב. 26. ל"ל למיחשביגו. 27. נס"ל דהדא. 28. ל"ל דמעכשיו.

מוסף רש"י

ולא פירש. אינה מהן לחטאת (לקמן מה:). הראויה לחטאת. כגון בנקבה נקבה בת שנתה (שם). לעולה. הראויה לעולה, כבש בן זכר בן שנתו (שם). לשלמים. אילו בן שתי שנים (שם).